

Toelichting nader voorlopige budgetten 2023

Deze toelichting biedt inzicht in de raming van het nader voorlopig macrobudget 2023 op grond van artikel 69, eerste lid, van de Participatiewet (PW). Het macrobudget 2023 wordt definitief vastgesteld in september 2023.

Het macrobudget voor 2023 was in september 2022 geraamd op €6.014,9 miljoen en wordt nu (nader voorlopig) geraamd op €5.965,5 miljoen. De neerwaartse bijstelling is het gevolg van de verwerking van de realisatiecijfers over 2022 en de nieuwe werkloosheidsverwachtingen van het CPB (CEP). Tabel 1 geeft de mutaties per deelbudget weer. Deze toelichting gaat verder in op de mutaties binnen de verschillende deelbudgetten van het macrobudget.

Verdeling LKS-budget op basis van realisatiecijfers

Bij de vaststelling van het voorlopig budget 2023 was de verdeling van het LKS-budget gebaseerd op de LKS-realisaties in 2021. In de nader voorlopige budgetten is het LKS-aandeel gebaseerd op de voorlopige realisaties voor 2022 (Beeld van de Uitvoering). Bij de definitieve vaststelling van de budgetten (in september 2023) zal de verdeling gebaseerd worden op de definitieve realisatiecijfers voor 2022 (SiSa).

Het aandeel van elke gemeente in het *macrobudget exclusief het LKS-budget* is gelijk aan het aandeel dat bij de voorlopige verdeling is vastgesteld. Ook bij de definitieve vaststelling van de budgetten zal dat aandeel ongewijzigd blijven.

Tabel 1. Macrobudget bijstand en LKS 2023 (in miljoenen euro's)

Deelbudget	Voorlopig	Nader voorlopig	Verschil
I. Budget bijstandsuitkeringen	5.637,7	5.599,4	-38,3
-Algemene bijstand	5.320,7	5.310,0	-10,7
-IOAW	241,3	216,5	-24,8
-IOAZ	29,6	26,8	-2,8
-Bbz (levensonderhoud zelfstandigen)	46,1	46,1	0,0
II. LKS-budget	377,2	366,1	-11,1
Totaal macrobudget	6.014,9	5.965,5	-49,4
Waarvan uitname voor vangnetuitkeringen	1,2	1,2	0,0
Totaal te verdelen macrobudget	6.013,7	5.964,3	-49,4

Budget algemene bijstand

Tabel 2 splitst de wijziging in de raming van het budget voor algemene bijstand uit naar conjunctuur, realisatie, beleid, en loon- en prijsbijstelling. Het budget is het product van het geraamde gemiddelde volume en de geraamde gemiddelde prijs – deze staan weergegeven in tabel 2a en 2b.

Tabel 2: Budget algemene bijstand 2023 (in miljoenen euro's)

Voorlopig budget	5.320,7
A. Conjunctuur	26,8
B. Realisaties 2022	-37,6
C. Effecten rijksbeleid	0
D. Loon- en prijsbijstelling	0
Totaal mutaties	-10,7
Nader voorlopig budget	5.310,0

Toelichting bijstellingen tabel 2.

A. Conjunctuur

Per saldo is het macrobudget op basis van de conjunctuur **€27 mln naar boven** bijgesteld. Deze bijstelling bestaat uit 2 elementen: een bijstelling als gevolg van de nieuwe werkloosheidsraming van het CPB en de 50% doorwerking van de ramingsfout in 2022. Deze elementen worden hieronder nader toegelicht.

Nieuwe werkloosheidsraming CPB: In de CEP-raming gaat het CPB voor 2022 en 2023 uit van een hogere werkloosheid dan bij de MEV-raming van vorig jaar werd voorspeld. Als gevolg daarvan is de bijstandsraming voor 2023 met **€39 mln naar boven** bijgesteld.

50% doorwerking ramingsfout 2022: Het gerealiseerde bijstandsvolume in 2022 komt lager uit dan de CPB-bijstandsraming voor 2022. Deze ramingsfout voor 2022 werkt voor 50% door in het budget voor het volgende jaar. Dit leidt tot een neerwaartse bijstelling van **€12 mln** in het macrobudget 2023.

B. Realisaties 2022

De voorlopige volumerealisaties (CBS) en de voorlopige uitgavenrealisaties over 2022 (Beeld van de Uitvoering) zijn in het nader voorlopig budget verwerkt. Het verwerken van de voorlopige realisaties zorgt voor een **neerwaartse bijstelling** in het volume (**-€58 mln**) en een opwaartse bijstelling in de prijs (**+€20 mln**). Per saldo valt het macrobudget door deze bijstellingen **-€38 mln** lager uit.

C. Effecten rijksbeleid

Er zijn nog geen effecten van aangepast rijksbeleid meegenomen in de raming van het nader voorlopige macrobudget. Deze worden bij vaststelling van het definitieve budget verwerkt.

D. Loon- en prijsbijstelling

Er zijn nog geen effecten van de loon- en prijsbijstelling meegenomen in de raming van het nader voorlopige macrobudget. Deze worden bij vaststelling van het definitieve budget verwerkt.

Tabel 2a: Raming volume algemene bijstand 2023 (aantallen)

Geraamd gemiddelde volume (voorlopig)	338,1
A. Conjunctuur	1,7
B. Realisaties 2022	-3,6
C. Effecten rijksbeleid	0
Geraamd gemiddelde volume (nader voorlopig)	336,2

Tabel 2b: Gemiddelde prijs algemene bijstand 2023 (€)

Gemiddelde prijs (voorlopig)	15,736
A. Realisaties 2022	0,058
B. Effecten rijksbeleid	0
C. Aanpassing loon- en prijsontwikkeling	0
Gemiddelde prijs (nader voorlopig)	15,794

Overige deelbudgetten

Tabel 1 geeft de budgettaire mutaties van de overige deelbudgetten weer. Tabel 3 splitst deze uit naar volume en prijs.

- De IOAW is **€25 miljoen naar beneden** bijgesteld. Dit is een combinatie van een neerwaartse bijstelling vanwege lagere verwachte doorstroom vanuit de WW naar de IOAW (**€-9,5 miljoen**), een neerwaartse bijstelling vanwege de verwerking van de volumerealisaties in 2022 (**€-14 mln**) en een neerwaartse bijstelling op basis van de gerealiseerde prijs in 2022 (**-€1,3 mln**).
- De IOAZ is met **€3 miljoen naar beneden** bijgesteld. Dat is het gevolg van de verwerking van de realisaties 2022. Zowel de prijs als het volume zijn lager uitgevallen dan geraamd.
- Het deelbudget Bbz (levensonderhoud voor starters en gevestigden) is niet bijgesteld. De realisatiecijfers voor 2021 en 2022 worden niet verwerkt in de raming voor 2023, omdat de ramingsfout in deze jaren vanwege de verhoogde doorstroom vanuit de Tozo een incidenteel karakter heeft.
- Het LKS-deelbudget is met **€11 mln** naar beneden bijgesteld. Dit is het saldo van een neerwaartse bijstelling op basis van het gerealiseerde volume (**- €11,7 mln**) en een opwaartse bijstelling op basis van de gerealiseerde prijs (**€0,7 mln**).

Tabel 3. Overige deelbudgetten 2023 naar volume en prijs (x 1.000)

Deelbudget	Voorlopig		Nader voorlopig		Verschil	
	Volume	Prijs	Volume	Prijs	Volume	Prijs
IOAW	15,4	15,7	13,9	15,6	-1,5	-0,1
IOAZ	1,8	16,9	1,6	16,6	-0,1	-0,3
Bbz levensonderhoud	2,8	16,3	2,8	16,3	0,0	0,0
LKS	40,1	9,4	38,9	9,4	-1,2	0,0

Toelichting realisaties 2022

De voorlopige realisatiecijfers over 2022 laten zien dat de feitelijke landelijke uitgaven slechts €11 miljoen lager waren dan het verstrekte macrobudget. Het landelijk overschot bij gemeenten bedraagt daarmee ca. 0,2%. De realisatiecijfers over 2022, zowel volume als prijs, zijn verwerkt in het nader voorlopige macrobudget voor 2023.

Meer informatie over budgetten en bestedingen per gemeenten is te vinden op [website van de Rijksoverheid](#).